

ŽEMAIČIAI SOLIDARIZUOJASI SU UKRAINA: Telšiuose – fondas „Kartu su Ukraina“

Parengė Jurgis ŽELVYS

Rusijos sukeltas ir tęsiamas karas Ukrainoje be namų, saugios pastogės paliko milijonus šios šalies gyventojų. Pirmieji karo pabėgėliai iš Ukrainos Lietuvą pasiekė jau 2022 m. vasario mėnesio pabaigoje. Dalį jų priėmė Žemaitija. Čia jie rado prieglobstį, sulaukė paramos ir dėmesio. Kiekviena savivaldybė pagal savo galimybes stengiasi padėti pabėgėliams, taip pat ir su okupantais kovojantiems ukrainiečiams.

Gražų pavyzdį, kaip padedant iš Ukrainos atvykstantiems nuo karo bėgantiems ukrainiečiams gali būti telkiama visuomenė, rodo telšiškiai. Žemaičių sostinėje jau 2022 m. kovo 15 d. buvo įsteigtas Labdaros ir paramos fondas „Telšiai su Ukraina“. Jis vienija Telšių rajono verslo įmones, ūkininkus, savivaldos atstovus bei vietos gyventojus, norinčius ir turinčius galimybę padėti ukrainiečiams. Informacija apie šį fondą, jo tikslus, veiklas išsamiai pristatoma prie Telšių rajono savivaldybės oficialios interneto svetainės įkurtame atskirame tinklalapyje „Kartu su Ukraina“ (adresas internete <https://telsiai.lt/kartu-su-ukraina>).

Fondą įkūrė keturi steigėjai – UAB „Prie Luks-to“, UAB „Statmax“, Telšių rajono ūkininkų sąjunga ir VšĮ Žemaitijos verslo centras. Jie turi 8 socialinius partnerius – UAB „BitCare“, VšĮ „Soneima“, Telšių rajono savivaldybė, asociacija „Telšių turizmo klasteris“, Telšių rajono savivaldybės Žemaitės dramos teatras, Telšių kultūros centras, Telšių socialinių paslaugų centras, Užimtumo tarnyba prie LR SADM, Šiaulių klientų aptarnavimo departamento Telšių skyrius. Fondo partneriai – Šiaulių prekybos, pramonės ir amatų rūmai, Telšių vyskupijos kurija, Telšių futbolo klubas „Džiugas“ ir įvairios kitos organizacijos. Šių metų pradžioje Fondą jau buvo parėmę daugiau kaip 20 įmonių ir daugiau kaip 200 fizinių asmenų. Visos jo veiklos, pradedant pagalba

Telšių fondo „Kartu su Ukraina“ reklaminio plakato fragmentas

ukrainiečiams, baigiant administravimu bei buhalterinės apskaitos vedimu, vykdomos nemokamai.

Fonde įkurtas Ukrainiečių bendrystės centras. Minėtoje interneto svetainėje skelbiama, kad plėtodamas jo veiklą Fondas, bendradarbiaudamas su Telšių vyskupijos kurija, organizuoja reguliarius (bent kartą per savaitę) ukrainiečių bendruomenės susitikimus prie arbatos ir kavos puodelio. Susitikimų metu atvykėliai iš Ukrainos dalinasi savo patirtimi, diskutuoja apie kylančius iššūkius.

Ukrainiečių bendrystės centre organizuojami teminiai susirinkimai, kuriuose kviečiami dalyvauti atstovai pagal kompetenciją ir poreikį. Susitikimuose jau dalyvavo verslo, savivaldos, Socialinės paramos ir rūpybos skyriaus, Užimtumo tarnybos, socialinių paslaugų, nevyriausybinių organizacijų, veterinarinės įstaigos atstovai, kurie atsakinėjo į dalyviams aktualius klausimus.

Nuolat pabėgėliams nuo karo teikiama parama rūbais, daiktais, taip pat ir daržovėmis, kitais produktais. Šią veiklos sritį Fondas plėtoja kartu su socialiniu partneriu – Telšių socialinių paslaugų centru. Parama yra surenkama specialiai tam skirtose patalpose (adresas: Džiugo g. 6, Telšiai). Čia pat ji rajone gyvenantiems karo pabėgėliams ir dalijama. Fondas organizuoja ir ukrainiečiams skirtų baldų, buitinių technikos supirkimą, tarpininkauja gaunant paramą baldams įsigyti. Esant reikalui, organizuojamas įrangos pajungimas ir transportavimas.

Nemažai paramos surenkama Fondo, jo partnerių organizuojamuose paramos rinkimo renginiuose. Vienas jų vyko 2022 m. balandžio 14 d. Telšių Žemaitės dramos teatre, kur šio teatro Vaikų ir jaunimo studija SAVI parodė trijų dalių etiudų spektaklį, pastatytą pagal Juozo Grušo dramą „Barbora Radvilaitė“, Vaižganto apysaką „Dėdės ir dėdienės“ ir pagal tremtinių prisiminimus „Skaitome apie

meilę“. Visos spektaklio metu surinktos lėšos buvo pervestos į Fondo „Kartu su Ukraina“ sąskaitą.

Rajono kultūros, švietimo, sporto įstaigos Fondo veikloje aktyviausiai dalyvauja organizuojamos kultūros, sporto renginius, skirtus rajone gyvenantiems karo pabėgėliams bei integruodami ukrainiečius į rajono kultūrinį ir sportinį gyvenimą. Vienas iš ukrainiečių bendruomenei skirtų renginių („Laimingi vaikai – laimingi tėvai“) vyko 2022 m. balandžio 2 dieną. Jo metu buvo sukurtos kūrybos, muzikos, žaidimų, sporto, šokių, turizmo bei verslo erdvės, kuriose renginio dalyviai turėjo galimybę realizuoti savo talentus, susipažino su Telšių rajonu ir bendraudami gerai praleido laiką. Na o per praėjusiais metais vykusią Telšių miesto šventę buvo suorganizuotos tradicinių ukrainietiško patiekalų vaišės. Tą dieną nepasitaikė tokio smaližiaus, kuris būtų atsisakęs paskanauti pačių ukrainiečių išvirtų ukrainietiško barščio ir virtinukų su gardžiais įdarais. Šios šventės metu ukrainiečiai, sudarę savo komandą, dalyvavo Drakonų valčių festivalio varžybose, jose parodė gerą sportinę formą.

Su Fondu bendradarbiaujantis Telšių futbolo klubas „Džiugas“ nuo 2022 m. birželio 18 d. dalį bilietų į visas klubo organizuojamas futbolo varžybas nemokamai skiria iš Ukrainos vykstant karui pasitraukusiems ukrainiečiams. Per pirmąsias penkias varžybas tokių bilietų buvo padovanota 250. Jų platinimu užsiima pačių ukrainiečių bendruomenės aktyvas.

Didelio ukrainiečių dėmesio Telšiuose sulaukė pernai birželio 11 d. vykęs medėjančių bijūnų sodinimas. Ukrainiečiai kartu su telšiškiais, svečiais iš Lenkijos pasodino 27 tokius bijūnus. Šis skaičius turi simbolinę reikšmę, nes būtent tiek Ukrainoje yra regionų.

Beveik visiems iš okupantų siaubiamos šalies pasitraukusiems suaugusiems ukrainiečiams aktuolu įsidarbinti ir rasti būstą. Čia jiems į pagalbą taip pat ateina Fondas. Interneto svetainėje „Kartu su Ukraina“ skelbiama, kad Fondas ne tik padeda susirasti darbą, gyvenamąsias patalpas bet ir laiduoja finansiniais įsipareigojimais už 6 būstus, kuriuose yra apsigyvenę karo pabėgėliai iš Ukrainos, perka jiems reikalingą buitinę techniką bei baldus.

Pernai Fondas, rūpindamasis, kad rajone gyvenantiems pabėgėliams ukrainiečiams būtų užtikrintas kokybiškas ugdymo / mokymo procesas, rėmė projektus, kuriuose dalyvavo ukrainiečiai. Pernai organizuojant vaikų vasaros stovyklą „Vaikų šypsena 2022“ buvo bendradarbiaujama su rajone veikiančiu Ubiškės daugiafunkciniu centru. Šioje

stovykloje dalyvavo 30 vaikų, iš kurių pusę sudarė iš Ukrainos atvykę vaikai.

Aktyviai ukrainiečiai dalyvauja nuo 2022 m. gegužės 17 d. Telšių švietimo centre organizuojamose lietuvių kalbos pamokose. Jos pradėtos organizuoti pagal sudarytą 50-ies akademinių valandų programą. Didelę dalį mokymų dalyviams skirtų kanceliarinių prekių yra nupirkęs Fondas. Jis mokymosi priemonėmis aprūpino ir 12 vaikų, atvykusių iš Ukrainos. Fondas pateikia informaciją, kad už jo lėšas yra „perkamos ir kitos priemonės / daiktai pagal poreikį. Vienas vyresnio amžiaus ukrainietis buvo aprūpintas akiniais, o sėdėti po operacijos negalinčiai moteriai nupirkta specialus stalas, būtiniausiai daiktai buvo aprūpintos dvi gimdyvės“.

Kaip ir kituose Lietuvos miestuose, taip ir Telšiuose, visi čia prieglobstį radę Ukrainos gyventojai nemokamai gali naudotis rajone veikiančių bibliotekų, švietimo įstaigų teikiamomis paslaugomis. Kultūros ministerijos interneto svetainėje skelbiama, kad ukrainiečiams „nemokamai išduodami skaitytojų pažymėjimai, užtikrinama galimybė naudotis viešos interneto prieigos kompiuteriais ir bevieliu internetu, šeimų, jaunimo ir laisvalaikio erdvėmis, dalyvauti edukaciniuose užsiėmimuose, vaikų sensoriniuose skaitymuose, lankytis parodose ir kituose kultūros renginiuose, naudotis bibliotekų fonduose sukauptais įvairių stalo ir interaktyvių žaidimų, muzikos įrašų, filmų, knygų ir periodinių leidinių įvairiomis kalbomis fondais. Pagal poreikį bibliotekos, bendradarbiaudamos su kitomis įstaigomis, organizuos lietuvių kalbos pradmenų mokymus.

Viešosios bibliotekos, bendradarbiaudamos su ukrainiečių asociacijomis, taip pat aktyviai ieško galimybių papildyti fondus literatūra ukrainiečių kalba.“

Ukrainiečiai, kaip ir visi kiti gyventojai, Kultūros ministerijai pavaldžius muziejus nemokamai gali lankyti kiekvieno mėnesio paskutinįjį sekmadienį.

Kultūros centrai ukrainiečius ragina įsijungti į meno kolektyvus, dalyvauti renginiuose.

Lietuvos savivaldybės, čia veikiančios įstaigos ir organizacijos bei fiziniai asmenys plėtoja ir kitas paramos bei pagalbos iš karo siaubiamos Ukrainos atvykstantiems žmonėms. Lietuva, jos žmonės pagal galimybes pinigais, išgyvenimui reikalingomis priemonėmis, tarp jų ir vaistais, generatoriais, rūbais, avalyne tiesiogiai remia kovojančią Ukrainą, joje likusius gyventojus jų teisėtoje kovoje už savo šalies laisvę, okupuotų žemių išlaisvinimą.